

Nova descoberta d'un surienc il·lustre

La passada festa de Sant Sebastià ens va portar l'ocasió d'aprofundir en la figura del cineasta surienc Ramon Biadiu i Cuadrench (vegeu núm. d'**El Salí** anterior). En el següent article se'n fa una semblança biogràfica.

Centenari de Ramon Biadiu

Ramon Biadiu i Cuadrench va néixer a Súria el 2 de març de 1906. Era l'hereu del pastisser de la Plaça d'en Clavé. El seu pare va muntar el primer local cinematogràfic a Súria, l'any 1907.

En Ramon, bebè d'un any, ja va aparèixer a la pantalla en la diapositiva que anunciava el descans de la programació. Durant els anys 20 filma pel·lícules d'afeccionat com: *Corpus a Súria*, *Sardanes a Súria*, *Pasqua a Súria*.

L'any 1932 participa en el primer curs universitari de cinema que organitza la Universitat Autònoma. Aquell mateix any realitza els seus dos primers documents: *D'excursió per l'Alt Bergadà i Fusta de pi*, que serien guardonats pel Centre Excursionista de Catalunya.

El 1933 entra a treballar als estudis Trilla-La Riva, de Barcelona, i l'any 1934 és muntador en cap als Estudios de Doblaje Metro, de bell nou inaugurats. Aprofitant unes vacances, Biadiu realitza la que seria la seva obra mestra: *La ruta de Don Quijote* (1934), documental sonor rodut a la Manxa, que evoca des del punt de vista subjectiu, amb originalitat i lirisme, les desventures del geniós hidalgo. El 1952, després d'introduir-hi textos dramàtics i narratius el va rebatejar amb el títol *En un lugar de la Mancha*. El film va ser emès per TVE a l'espai televisiu *Documental* el 23 de maig de 1974. El crític Ramon G. Redondo, presentador del programa, va comentar la pel·lícula amb les paraules següents: «*Hombres, tierra, soledad, trabajo, gestos y vida componen el entramado básico de este honesto film cuya estética se puede resumir en el credo roselliniano de que las cosas son bellas cuando son verdaderas. Y ahí*

Ramon Biadiu, en un rodatge a Panticosa.

precisamente, en la verdad de lo que vemos, es donde radica la validez, la frescura y —¿por qué no?— la modernidad del documental de Ramon Biadiu.»

El 12 de setembre de 1936 el Conseller de la Generalitat en aquell moment, Josep Tarradellas, per indicació del president Companys, creà el Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya. Al front d'aquest ens autonòmic va posar el polític i periodista, Jaume Miravittles. Així naixeria el Departament de Cinema del Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya, el qual seria batejat amb el nom de "Laia Films", on Ramon Biadiu entrà a treballar des del primer moment.

L'activitat més important de "Laia Films" fou l'emissió d'un noticiari setmanal, en doble versió catalana i castellana, on es recollia tota la vida política i cultural de la zona

republicana. Altres pel·lícules seves són: *Ollaires de Breda* (1937). Reportatge sobre la tradicional terrissa catalana, mostrant el procés d'elaboració i presentant algunes peces acabades, a Breda. *El Priorat* (1937): Mostra l'elaboració del vi a la regió catalana, on són famosos molts dels seus vins, gràcies a la qualitat de seves vinyes i la finor del treball. *Delta de l'Ebre* (1937). *Vall d'Aran* (1938), *Transformació de la indústria al servei de la guerra* (1938).

De Ramon Biadiu, a la Filmoteca de la Generalitat se'n conserven 32 pel·lícules de diferent durada i variada temàtica.

En concloure el conflicte bèl·lic es va quedar gairebé en l'ostracisme creador i va desenvolupar una tasca com a operador i muntador cinematogràfic: *Orgullo y Pasión*, *Sueños de mujer*, *La tonta del bote*, *Vida en sombras*, *La honradez de la cerradura*, etc.

Paral·lelament va continuar amb el seu treball de documentalista: *El valle del Tena* (1947), *Tahull* (1949) per encàrrec de la UNESCO.

Juntament amb l'historiador Josep M. Caparrós i Lera va escriure el llibre *Petita història del cinema de la Generalitat* (1978), en el qual es posa de manifest la important labor cinematogràfica del govern autònom en els anys 30.

L'octubre de 1982 es va atorgar a Ramon Biadiu la medalla "Francesc Macià" al mèrit en el treball, a proposta del Servei de Cinema del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Ramon Biadiu i Cuadrench va morir a Barcelona el 10 de setembre de 1984, a l'edat de 78 anys.

Josep Reguant